

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

22 päivänä joulukuuta 2008 *

Asiassa C-13/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesgerichtshof (Saksa) on esittänyt 23.11.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 14.1.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Erich Stamm ja

Anneliese Hauser,

Regierungspräsidium Freiburgin

osallistuessa asian käsittelyyn,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (esittelevä tuomari), G. Arestis ja J. Malenovský,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Stamm, edustajanaan Rechtsanwalt J. Strick,

- Regierungspräsidium Freiburg, asiamiehenään P. Brecht,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Traversa ja F. Hoffmeister,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta 21.6.1999 Luxemburgissa tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimuksen (EYVL 2002, L 114, s. 6; jäljempänä sopimus) liitteessä I olevan 12 artiklan 1 kohdan, 13 artiklan 1 kohdan ja 15 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

- 2 Tämä pyyntö on esitetty riita-asiassa, jossa kantajina ovat Stamm ja Hauser ja vastaajana Regierungspräsidium Freiburg ja joka koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamista itsenäistä ammattia harjoittaviin sveitsiläisiin rajatyöntekijöihin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Sopimus

- 3 Sopimuksen päämääränä on sen 1 artiklan a ja d alakohdan mukaan erityisesti myöntää Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden ja Sveitsin kansalaisille maahantulo- ja oleskeluoi-

keus, oikeus ryhtyä harjoittamaan palkkatyötä, oikeus toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana ja oikeus jäädä sopimuspuolten alueelle sekä myöntää heille samat elin-, palvelus- ja työolot kuin sopimuspuolten omille kansalaisille.

- 4 Sopimuksen 2 artiklan mukaan ”sopimuspuolen alueella laillisesti oleskelevia toisen sopimuspuolen kansalaisia ei syrjitä kansalaisuuden perusteella tämän sopimuksen liitteiden I, II ja III määräyksiä soveltaen ja niiden mukaisesti”.
- 5 Sopimuksen 16 artiklassa, jonka otsikko on ”Viittaukset yhteisön oikeuteen”, määrätään seuraavaa:

”1. Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi sopimuspuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta niihin Euroopan yhteisön säädöksiin, joihin viitataan, sisältyviä oikeuksia ja velvollisuuksia vastaavia oikeuksia ja velvollisuuksia sovelletaan niiden välisissä suhteissa.

2. Siinä määrin, kuin yhteisön oikeuden käsitteet liittyvät tämän sopimuksen soveltamiseen, huomioon otetaan asiaa koskeva Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka edeltää tämän sopimuksen allekirjoittamista. Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeinen oikeuskäytäntö annetaan tiedoksi Sveitsille. Sekakomitea määrittää sopimuspuolen pyynnöstä kyseisen oikeuskäytännön seuraukset sopimuksen moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi.”

- 6 Sopimuksen liitteessä I olevassa III luvussa, joka koskee henkilöiden vapaata liikkuvuutta, on itsenäisiin ammatinharjoittajiin liittyviä erityisiä määräyksiä. Tämän liitteen 12 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”sopimuspuolen kansalaiselle, joka haluaa sijoittautua toisen sopimuspuolen alueelle harjoittaakseen siellä itsenäistä ammattia (jäljempänä itsenäinen ammatinharjoittaja), myönnetään oleskelulupa, joka on voimassa vähintään viisi vuotta sen myöntämisestä, jos hän esittää kansallisille toimivaltaisille viranomaisille todisteen siitä, että hän on sijoittautunut tai sijoittautuu tätä tarkoitusta varten.”
- 7 Tämän saman artiklan 2–6 kohta sisältää itsenäisten ammatinharjoittajien oleskeluoi-
keutta koskevia menettelyllisiä määräyksiä.
- 8 Mainitun liitteen 13 artiklassa määrätään itsenäistä ammattia harjoittavien rajatyöntekijöiden osalta seuraavaa:

”1. Itsenäistä ammattia harjoittavalla rajatyöntekijällä tarkoitetaan sopimuspuolen kansalaista, joka asuu yhden sopimuspuolen alueella ja harjoittaa itsenäistä ammattia toisen sopimuspuolen alueella palaten kotipaikkaansa säännönmukaisesti päivittäin tai vähintään kerran viikossa.

2. Itsenäistä ammattia harjoittavat rajatyöntekijät eivät tarvitse oleskelulupaa.

Kyseisen valtion toimivaltainen viranomainen voi kuitenkin antaa itsenäistä ammattia harjoittavalle rajatyöntekijälle vähintään viisi vuotta voimassa olevan erityisluvan, jos hän esittää kansallisille toimivaltaisille viranomaisille todisteen siitä, että hän harjoittaa tai aikoo harjoittaa itsenäistä ammattia. Lupaa jatketaan vähintään viidellä vuodella, jos rajatyöntekijä esittää todisteen itsenäisen ammatin harjoittamisesta.

3. Erityislupa on voimassa sen myöntäneen valtion koko alueella.”

- 9 Sopimuksen liitteessä I olevassa 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Ammatillinen ja maantieteellinen liikkuvuus”, määrätään seuraavaa:

”1. Itsenäisellä ammatinharjoittajalla on oikeus ammatilliseen ja maantieteelliseen liikkuvuuteen vastaanottavan valtion koko alueella.

2. Ammatilliseen liikkuvuuteen kuuluu ammatin vaihto sekä siirtyminen itsenäisestä ammatinharjoittajasta palkkatyöntekijäksi. Maantieteelliseen liikkuvuuteen kuuluu työ- ja oleskelupaikkakunnan vaihto.”

- 10 Tämän liitteen 15 artiklassa määrätään yhdenvertaisen kohtelun osalta seuraavaa:

”1. Itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymisen ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen osalta itsenäiselle ammatinharjoittajalle myönnetään vastaanottavassa valtiossa yhtä edullinen kohtelu kuin sen omille kansalaisille myönnetty kohtelu.

2. Tämän liitteen 9 artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin tässä luvussa tarkoitettuihin itsenäisiin ammatinharjoittajiin.”

- 11 Mainitun liitteen 16 artiklassa, jonka otsikko on ”Julkisen vallan käyttö”, määrätään seuraavaa:

”Itsenäiseltä ammatinharjoittajalta voidaan evätä oikeus harjoittaa tointa, jossa osallistutaan edes tilapäisesti julkisen vallan käyttöön.”

- 12 Sopimuksen liitteessä I olevan 23 artiklan 1 kohdan mukaan palvelujen vastaanottaja ei tarvitse oleskelulupaa enintään kolmen kuukauden pituista oleskelua varten. Yli kolmen kuukauden pituista oleskelua varten palvelujen vastaanottajalle myönnetään palvelujen vastaanottamista varten niiden tarjoamisen pituinen oleskelulupa.

- 13 Tämän liitteen 25 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Sopimuspuolen kansalaisella, jolla on oleskeluoikeus ja jonka pääasiallinen kotipaikka sijaitsee vastaanottavan valtion alueella, on samat oikeudet hankkia kiinteää omaisuutta kuin kyseisen valtion kansalaisella. Hän voi milloin tahansa kansallisten sääntöjen mukaisesti valita vastaanottavan valtion pääasialliseksi kotipaikakseen riippumatta työsuhteensa kestosta. Lähtö vastaanottavan valtion alueelta ei merkitse velvollisuutta omaisuuden luovuttamiseen.

--

3. Rajatyöntekijällä on samat oikeudet taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi tarkoitetun kiinteän omaisuuden tai toissijaisen asuinpaikan hankkimiseen kuin vastaanottavan valtion kansalaisella. Kyseinen henkilö voi saada luvan loma-asunnon hankkimiseen. Kyseisten henkilöiden osalta tämä sopimus ei vaikuta pääoman sijoittamista taikka rakentamattomien tonttien tai asuntojen kauppaa koskevien vastaanottavan valtion sääntöjen soveltamiseen.”

Kansallinen säännöstö

- 14 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen päätöksestä ilmenee, että maanvuokrasopimusten ilmoittamisesta ja riitauttamisesta annetussa Saksan laissa (Gesetz über die Anzeige und Beanstandung von Landpachtverträgen, BGBl. 1985 I, s. 2075; jäljempänä LPachtVG) säädetään maanvuokrasopimuksia koskevista erityisistä säännöksistä. Vuokraajien on ilmoitettava näistä vuokrasopimuksista toimivaltaiselle viranomaiselle, joka voi vastustaa niiden tekemistä, erityisesti jos maanvuokraus merkitsee maan käytön ”epätervettä” jakautumista.
- 15 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tarkentaa, että LPachtVG:n 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaan maanvuokraus merkitsee maan käytön epätervettä jakautumista erityisesti silloin, kun maanvuokraus on vastoin maatalouden rakenteen parantamista koskevia toimia. Näin on muun muassa silloin, kun maatalouskiinteistöt poistuvat maanviljelijöiden käytöstä sen vuoksi, että ne on vuokrattu muille kuin maanviljelijöille, vaikka maanviljelijät tarvitsevat välttämättä näitä maa-aloja tehokkaan ja kilpailukykyisen tilan luomiseen ja ylläpitämiseen ja olisivat kykeneviä ottamaan ne vuokralle.
- 16 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin lisää, että sen oman, ennen sopimuksen voimaantuloa annetun oikeuskäytännön mukaan on vastoin Saksan maatalouden rakenteen parantamista koskevia toimia, että maatalouskiinteistöt poistuvat saksalaisten päätoimisten maanviljelijöiden, jotka tarvitsevat välttämättä näitä maa-

aloja tehokkaan ja kilpailukykyisen tilan luomiseen ja ylläpitämiseen, käytöstä sen vuoksi, että ne vuokrataan sveitsiläisille maanviljelijöille, joiden toimipaikka on Sveitsissä. Tästä seuraa, että kun sovelletaan LPachtVG:n 4 §:ää, sveitsiläisten maanviljelijöiden on katsottava olevan Saksan maatalouden rakenteen ulkopuolella ja näin ollen muita kuin maanviljelijöitä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 17 Stamm, sveitsiläinen maanviljelijä, jonka toimipaikka sijaitsee Sveitsissä, teki 10.10.2005 Hauserin, jonka kotipaikka on Saksassa, kanssa maanvuokrasopimuksen 2,75 hehtaarista Saksassa sijaitsevaa peltomaata. Tässä viideksi vuodeksi tehdyssä sopimuksessa määrättiin vuosivuokraksi 686 euroa.
- 18 Landwirtschaftsamt (Saksan maatalousviranomainen) vastusti maanvuokrasopimusta ja vaati osapuolia luopumaan siitä välittömästi. Amtsgericht Waldshut-Tiengen (alioikeus) hylkäsi Stammin hakemuksen tuomioistuimen päätöksen saamiseksi sekä hänen toissijaiset vaatimuksensa ja kumosi sopimuksen sillä perusteella, että kyseinen maanvuokraus tarkoittaa maan käytön ”epätervettä” jakautumista.
- 19 Sen jälkeen kun Stamm oli menestyksettä valittanut Freiburgissa sijaitsevaan Oberlandesgericht Karlsruheeseen (muutoksenhakutuomioistuim), hän vaati ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa Hauserin kanssa tehdyn vuokrasopimuksen pätevyuden tunnustamista. Tämä tuomioistuin katsoi, että koska käsiteltävänä

olevassa asiassa saksalaiset maanviljelijät, jotka haluavat laajentaa maatilojaan, toivovat voivansa vuokrata kyseessä olevat maa-alat, kyseessä olevan maanvuokrasopimus on mainittu oikeuskäytäntö huomioon ottaen kumottava.

20 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin muistuttaa kuitenkin, että tästä oikeuskäytännöstä olisi luovuttava, jos sopimuksen liitteessä I olevan 15 artiklan 1 kohtaan kirjattua velvollisuutta taata yhdenvertainen kohtelu ei sovelleta vain liitteessä I olevan 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ”itsenäisten ammatinharjoittajiin” vaan myös liitteessä I olevan 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ”itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin”. Tällaisessa tapauksessa sveitsiläisiä päätoimisia maanviljelijöitä, joiden toimipaikka on Sveitsissä, ei voitaisi kohdella LPachtVG:n 4 §:ää sovellettaessa muina kuin maanviljelijöinä. Heille pitäisi pikemminkin myöntää yhtä edullinen kohtelu kuin saksalaisille päätoimisille maanviljelijöille.

21 Koska Bundesgerichtshof katsoo, että sopimuksen määräysten tulkinta on tarpeellista asian ratkaisemisen kannalta, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Myönnetäänkö – – sopimuksen liitteessä I olevan 15 artiklan 1 kohdan mukaan vastaanottavassa valtiossa itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymisen ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen osalta vain liitteessä I olevan 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille itsenäisille ammatinharjoittajille yhtä edullinen kohtelu kuin sen omille kansalaisille myönnetty kohtelu, vai sovelletaanko sitä myös sopimuksen liitteessä I olevan 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

22 Regierungspräsident Freiburg esittää, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta, koska esitetty kysymys ei ole merkityksellinen pääasian ratkaisemisen kannalta. Se katsoo, ettei Stamm ole sopimuksen liitteessä I tarkoitettulla tavalla ”itsenäinen ammatinharjoittaja” eikä ”itsenäistä ammattia harjoittava rajatyöntekijä” ja ettei maanviljelijä, jonka toimipaikka on Sveitsissä ja jonka toiminta Saksassa rajoittuu peltoalan viljelemiseen ennen kuin se tuo Sveitsiin tulleilta näiltä maa-aloilta korjattuja maataloustuotteita, kuulu missään tapauksessa, kansalaisuudestaan riippumatta, mainitun liitteen 12 tai 13 artiklan soveltamisalaan.

23 Myös Euroopan yhteisöjen komissio epäilee esitetyn kysymyksen merkityksellisyyttä. Se väittää nimittäin, että itsenäistä ammattia harjoittavan rajatyöntekijän tulee olla asettautunut toisen sopimuspuolen alueelle, kuten sopimuksen liitteessä I olevan 12 artiklan 1 kohdassa määrätään yleisesti kaikkien itsenäisten ammatinharjoittajien osalta. Koska asiakirjoista ei ilmene, että Stammilla olisi toinen toimipaikka Saksan liittotasavallan alueella, jonka kautta hän osallistuisi Saksan talouselämään ja kääntyisi tämän valtion kansalaisten puoleen, komissio ei voi sulkea pois sitä, että voitaisiin katsoa, ettei asianomainen henkilö ole sijoittunut Saksaan ja ettei hänellä ole sopimuksessa tarkoitettua ”itsenäisen rajatyöntekijän” asemaa.

24 Nämä väitteet on hylättävä.

- 25 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole yhteisöjen tuomioistuimen tehtävä, esittämällä yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta (ks. asia C-300/01, Salzmänn, tuomio 15.5.2003, Kok. 2003, s. I-4899, 29 ja 31 kohta ja yhdistetyt asiat C-222/05–C-225/05, van der Weerd ym., tuomio 7.6.2007, Kok. 2007, s. I-4233, 22 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä yhteisön oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (yhdistetyt asiat C-94/04 ja C-202/04, Cipolla ym., tuomio 5.12.2006, Kok. 2006, s. I-11421, 25 kohta ja em. asia van der Weerd ym., tuomion 22 kohta).
- 26 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on yksiselitteisesti määritellyt Stammin ”itsenäistä ammattia harjoittavaksi rajatyöntekijäksi”.
- 27 Näin ollen ei vaikuta siltä, että pyydetyllä sopimuksen määräysten tulkitsemisella ei olisi yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen. Näin ollen olettamaa ennakkoratkaisupyynnön merkityksellisyydestä ei voida kumota Regierungspräsidium Freiburgin ja komission esittämien väitteiden perusteella.
- 28 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntö otetaan tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 29 Aluksi on todettava, että pääasian asiayhteys määritetään ennakkoratkaisupyyntöissä ja näin ollen sopimuksen 10 artiklassa ja sen liitteessä I olevassa VII luvussa olevat siirtymämääräykset ja sopimuksen täytäntöönpanoa koskevat määräykset eivät ole yhteisöjen tuomioistuimen tutkinnan kohteena.
- 30 Ennakkoratkaisupyyntöä esittänyt tuomioistuin kysyy kysymyksellään etenkin, sovelletaanko sopimuksen liitteessä I olevaan 15 artiklaan kirjattua yhdenvertaista kohtelua tämän saman liitteen 13 artiklassa tarkoitettuihin ”itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin”.
- 31 Regierungspräsidium Freiburg väittää, että sopimuksen liitteessä I olevaan 15 artiklan 1 kohtaan kirjattua periaatetta, jonka mukaan itsenäistä ammattia harjoittaville on taattava yhtä edullinen kohtelu, sovelletaan vain tämän liitteen 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ”itsenäisiin ammatinharjoittajiin” eikä mainitun liitteen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ”itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin”. Se katsoo, että sen tulkintaa tukee sopimuksen rakenne sekä sanamuoto, sillä sopimuksessa ei käsitellä täysin samalla tavalla itsenäisiä ammatinharjoittajia ja itsenäistä ammattia harjoittavia rajatyöntekijöitä vaan sopimuksessa päinvastoin erotetaan tarkoituksellisesti nämä kaksi henkilöryhmää toisistaan.
- 32 Tällaista tulkintaa ei kuitenkaan voida hyväksyä.
- 33 On muistutettava, että sopimuksen liitteessä I oleva III luku, jonka otsikko on ”itsenäiset ammatinharjoittajat”, sisältää tämän liitteen 12–16 artiklan. Mainitun liitteen 12 artiklassa viitataan itsenäisiin ammatinharjoittajiin eli sopimusosapuolen kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet tai haluavat sijoittautua toisen sopimuspuolen alueelle harjoittaakseen siellä itsenäistä ammattia. Saman liitteen 13 artiklassa viitataan itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin, jotka ovat eräs sellaisten itse-

näisten ammatinharjoittajien ryhmä, jotka asuvat yhden sopimuspuolen alueella ja harjoittavat itsenäistä ammattia toisen sopimuspuolen alueella. Sopimuksen liitteessä I oleva 14 ja 15 artikla liittyvät kumpikin ammatilliseen ja maantieteelliseen liikkuvuuteen sekä itsenäisten ammatinharjoittajien yhdenvertaiseen kohteluun. Tämän liitteen 16 artiklassa määrätään mahdollisuudesta evätä viimeksi mainituilta oikeus harjoittaa tointa, jossa osallistutaan julkisen vallan käyttöön.

34 On todettava, ettei tässä III luvussa ole sellaista määräystä, jonka mukaan sopimuksen liitteessä I olevaa 14–16 artiklaa olisi sovellettava vain tämän liitteen 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ”itsenäisiin ammatinharjoittajiin” eikä siinä olevan 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ”itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin”.

35 Mikään ei nimittäin osoita mainitussa III luvussa, että ”itsenäistä ammattia harjoittavat rajatyöntekijät” eivät nauttisi sopimuksen liitteessä I olevan 14 artiklan mukaisesti oikeutta ammatilliseen ja maantieteelliseen liikkuvuuteen vastaanottavan valtion koko alueella, eikä että heiltä ei voitaisi evätä tämän liitteen 16 artiklan nojalla oikeutta harjoittaa tointa, jossa osallistutaan julkisen vallan käyttöön tässä valtiossa. Tämä toteamus pysyy voimassa maantieteellisen liikkuvuuden osalta, vaikka oikeutta siihen onkin harjoitettava sillä tavoin, että ”itsenäistä ammattia harjoittavan rajatyöntekijän” asema säilyy sellaisena kuin se on määritelty mainitun liitteen 13 artiklassa.

36 Missään liitteessä I olevassa III luvun määräyksessä ei myöskään osoiteta tämän liitteen 15 artiklan mukaisen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen osalta, että itsenäistä ammattia harjoittavat rajatyöntekijät eivät voisi vedota tähän periaatteeseen.

- 37 Koska sopimuksen liitteessä I olevan III luvun määräyksen sanamuodosta tai tämän luvun rakenteesta ei ilmene sellaisia seikkoja, joiden perusteella tämän liitteen 14–16 artiklan soveltaminen itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin voitaisiin sulkea pois, ei voida katsoa, että viimeksi mainittuja, joita tarkoitetaan mainitun liitteen 13 artiklan 1 kohdassa, ei katsota itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi mainitun luvun puitteissa samalla tavoin kuin henkilöitä, joihin sovelletaan saman liitteen 12 artiklaa.
- 38 Tätä toteamusta vahvistaa sopimuksen liitteessä I olevan 15 artiklan 2 kohdan määräys, jonka mukaan ”tämän liitteen 9 artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin [luvussa III] tarkoitettuihin itsenäisiin ammatinharjoittajiin.” Vaikka tässä kohdassa viitataan tässä luvussa, eikä mainitun liitteen 12 artiklassa ”tarkoitettuihin itsenäisiin ammatinharjoittajiin”, sopimuksen osapuolten aikomuksena ei ole ollut tehdä eroa itsenäisten ammatinharjoittajien ja itsenäistä ammattia harjoittavien rajatyöntekijöiden välillä siltä osin, sovelletaanko heihin tämän sopimuksen liitteessä I olevaa 14–16 artiklaa. Tämä seikka osoittaa pikemminkin, että viimeksi mainituissa artikloissa määrättyä oikeutta ammatilliseen ja maantieteelliseen liikkuvuuteen ja yhdenvertaiseen kohteluun samoin kuin mahdollisuutta evätä tietyiltä henkilöiltä oikeus harjoittaa toimintaa, jossa osallistutaan julkisen vallan käyttöön, sovelletaan erotuksetta yhtäältä tämän liitteen 12 artiklassa ja toisaalta tämän liitteen 13 artiklassa tarkoitettuihin henkilöihin.
- 39 Tältä osin on lisättävä komission tavoin, että sopimuksessa mainitaan erikseen itsenäistä ammattia harjoittavat rajatyöntekijät vain yhdessä ainoassa artiklassa ja tietyn tarkoituksen vuoksi, joka on heitä koskevien edullisempien ehtojen vahvistaminen oleskeluoikeuden osalta. Nimittäin toisin kuin sopimuksen liitteessä I olevassa 12 artiklassa mainitut muut itsenäiset ammatinharjoittajat, itsenäistä ammattia harjoittavat rajatyöntekijät eivät tarvitse oleskelulupaa. On ilmeistä, että sopimuksen osapuolet, jotka ovat asettaneet rajatyöntekijät parempaan asemaan, eivät ole voineet tarkoittaa viimeksi mainittujen asettamista huonompaan asemaan sikäli kuin on kyse yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamisesta.
- 40 Stammin käsitystä, jonka mukaan itsenäistä ammattia harjoittaviin rajatyöntekijöihin sovelletaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, tukee muun muassa tämän sopi-

muksen liitteessä I olevan II ja III luvun rakenne, liitteen yleiset päämäärät sekä tämän liitteen 25 artiklalle annettava tulkinta.

41 Ensiksi tämän sopimuksen liitteessä I olevan II ja III luvun, joiden otsikot ovat ”palkkatyöntekijät” ja ”itsenäiset ammatinharjoittajat”, rakenteiden tarkasteleminen osoittaa, että ne ovat samoja.

42 Tältä osin on näin ollen todettava, että tämän liitteen II luvun 6 artikla sisältää palkkatyöntekijöitä ja 7 artikla palkkatyötä tekeviä rajatyöntekijöitä koskevia määräyksiä ja että mainitun liitteen 8–10 artiklassa määrätään ammatillisen ja maantieteellisen liikkuvuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteista sekä mahdollisuudesta evätä palkkatyöntekijöiltä oikeus harjoittaa tiettyjä julkisen hallinnon toimia. Tämä luku ei sisällä mitään sellaista seikkaa, joka osoittaisi, että näitä periaatteita ja tätä mahdollisuutta ei voitaisi soveltaa palkkatyötä tekeviin rajatyöntekijöihin vaan vain palkkatyöntekijöihin. Tässä luvussa ei ole sellaista määräystä, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että palkkatyötä tekevät rajatyöntekijät eivät nauti oikeutta ammatilliseen ja maantieteelliseen liikkuvuuteen, edellyttäen, että tämä ominaisuus säilyy, tai oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun, tai että heiltä ei voitaisi tarvittaessa evätä oikeutta harjoittaa tointa julkisessa hallinnossa.

43 Yhtäältä siitä, että yhdenvertaisuuden periaate koskee sekä palkkatyöntekijöitä että palkkatyötä tekeviä rajatyöntekijöitä, ja toisaalta siitä, että sopimuksen liitteessä I olevan II luvun rakenne ja liitteessä I olevan III luvun rakenne ovat analogisia, seuraa, että sopimuspuolten tarkoituksena ei ole ollut tehdä eroa itsenäisten ammatinharjoittajien ja itsenäistä ammattia harjoittavien rajatyöntekijöiden välillä, mitä tulee mainitun periaatteen soveltuvuuteen näihin nähden.

44 Toiseksi on muistutettava sopimuksen päämäärän osalta, että sen tarkoituksena on 1 artiklan a ja d kohdan mukaan erityisesti myöntää Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden

ja Sveitsin kansalaisille oikeus toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana ja jäädä sopimuspuolten alueelle sekä samat elin-, palvelus- ja työolot kuin sopimuspuolten omille kansalaisille. Kuten komissio esittää, nämä päämäärät saavutettaisiin vain osittain, jos itsenäistä ammattia harjoittaville rajatyöntekijöille voitaisiin, kun he harjoittavat ammattiaan, asettaa erityisiä rajoituksia, joita ei sovelleta muihin itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

45 Lisäksi sopimuspuolen alueella laillisesti oleskelevia toisen sopimuspuolen kansalaisia ei saa sopimuksen 2 artiklan mukaan sen liitteessä I, II ja III olevia määräyksiä sovellettaessa syrjiä kansalaisuuden perusteella.

46 Sopimuksen liitteessä I olevan 12, 13 ja 15 artiklan teleologinen tulkinta, kun otetaan huomioon tämän liitteen 1 artiklan a ja d kohta, ei mahdollista sitä, että itsenäisiltä ammatinharjoittajilta evättäisiin itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymisen ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen osalta vastaanottavassa valtiossa yhtä edullinen kohtelu kuin sen omille kansalaisille myönnetty kohtelu.

47 Kolmanneksi sopimuksen liitteessä I olevan VI luvun osalta, jonka otsikko on ”kiinteän omaisuuden hankinta”, on todettava, että tämän luvun muodostavan ainoan artiklan eli liitteen 25 artiklan 3 kohdassa määrätään, että rajatyöntekijällä on samat oikeudet taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi tarkoitetun kiinteän omaisuuden hankkimiseen kuin vastaanottavan valtion kansalaisella.

48 Vaikka tämän tuomion edellisessä kohdassa mainittu artikla ei koske maanvuokrasopimuksia, sopimuspuolten tarkoituksena ei ole voinut olla soveltaa näihin sopimuksiin epäedullisempaa kohtelua kuin kiinteistöjen hankintaa koskeviin sopimuksiin, jotka koskevat tavanomaisesti kyseessä olevien esineoikeuksien laajempaa nautintaa.

- 49 Kun otetaan huomioon edellä esitetty, esitettyyn kysymykseen on vastattava, että sopimuksen liitteessä I olevan 15 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolen on myönnettävä liitteen 13 artiklassa tarkoitetuille ”itsenäistä ammattia harjoittaville rajatyöntekijöille” itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymisen ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen osalta vastaanottavassa valtiossa yhtä edullinen kohtelu kuin sen omille kansalaisille myönnetty kohtelu.

Oikeudenkäyntikulut

- 50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta 21.6.1999 Luxemburgissa tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimuksen liitteessä I olevan 15 artiklan 1 kohdan mukaan sopimuspuolen on myönnettävä liitteen 13 artiklassa tarkoitetuille ”itsenäistä ammattia harjoittaville rajatyöntekijöille” itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymisen ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen osalta vastaanottavassa valtiossa yhtä edullinen kohtelu kuin sen omille kansalaisille myönnetty kohtelu.

Allekirjoitukset